

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов /

11-ше (3659) №,
2024 ий 15 март,
кугарня.

Йымде лий

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Аня ТИМОФЕЕВА
(Волжск ола).

Москалёвмыт еш
(Йошкар-Ола).

Рыбаковмыт еш
(Оршанке, Кугу Ёрша).

Рыбаковмыт еш
(Медведево, Пүкшерме).

Ўярня – мланде пашалан эгертен илыше калыкын пай-ремже. Ожно телым ужатыме дене пырля талукушто погынышо чыла өпкем луктын кудалташ, мондаш тыршенйт. Ўдырамаш ден ўдыр-влак йытын ден кыне сайын шочшо манын, курык гыч кўнчыла кучем дене мунчалтеныт. Вольшыштла, нине кушкыл нўшмым кормыж дене шыжыктен кышкеныт.

«Ўярня йор-йор, йылме йыр-йыр, мелна чыж-чыж» манын, пайремым кызытат калык вашлиеш. Чеверрак

мелнам кўэштын, уланрак ийым вуча.

«Все́й се́мьей» россияысе проектын участникше-влак кодшо кечылаште тиде пайремым Йошкар-Олаште Калык тўвыра пўртыштў веселан да пайдалын эртареныт. Кажныже шке кўэштме мелнаже, когылыжо дене толын. Йўла нерген каласкален, мулен, куштен, модын.

Нуным Республикысе калык усталык рўдерым вуйлатыше Э.В.Куклина саламлен.

Проектыш ушнышо ешла коклаште эртарыме модышышто сенгыше-шамычлан тоштерлаш, спорт объектлаш, театрлаш, Шереметев замokyш билетым кучыктен.

Ўярня, пырля погынен, тўшка еш дене пайремым эртараш йўным ыштен.

З.ТИМОФЕЕВА.

Е.Шабдарован да И.Резкинын фотўшт.

Республикысе марий тўвыра рўдер пеленысе «Падыраш» йоча фольклор ансамбль (снимкыште) «Зимний триумф» тўнямбал сымкытыш конкурсышто вокал номинацийыште I степеня дипломым сенген налын.

Участник-влакым да ансамбль вуйлатыше Э.В.Петровам кугу сенгымаш дене шокшын саламлена. У кўкшытым тыланена.

В.МИХЕЕВА.

Фотом ансамбльын архивше гыч налме.

Ўярня йор-йор

Ўярня арня озалана. Кажне кечын тўрлў мелна дене ковам куандара. Ик кечын коман-мелнам кўэштын, вес кечын – шўрашаным, кумшылан – паренге мелнам... Тудын кўэштме конга мелнаже эн тамле, вужга, пушкыдо! Мый мелнам ўмбал але мўй дене кочкаш йўратем. Арам огыл калыкыште ойлат: «Ўярня йор-йор, мелна чыж-чыж».

Юля ЯГОДАРОВА.

Советский, Кельмаксола.

Йывыртен мурем

Чевеер шошо толалеш,
Лумжо эркин шулалеш.
Кўшыч кече шыргыжеш,
Чон куан ден ылыжеш.

Шошо пушым шўлалтен,
Илыш вийым погалам.
Кумда мландым мокалтен,
Йывырталын муралам.

Настя КОШПАЕВА.

Кужэгер посёлко.

Канде тўе –

куатше мландын.

В.ИЗИЛЯНОВА.

Шошым да шокшым конда

Шошо толмым шижаш таратыше Ўярня пайремым чыланат йўратат. Кугурак-влак мелнам кўэштыт, йоча-шамыч курык гыч мунчалтат. Шукышт тудлан ончылгоч ямдылалтыныт.

Кужэгер район Йўледўр кыдалаш школышто кумшо клас-сыште тунемше-влак «Учись учиться» кружокышто, тўрлў тўсан кагазым кучылтын, ўярня курчакым ыштеныт (снимкыште). Тиде кидпашалан класс вуйлатышышт З.Н.Бирюкова кумыланден. Кажныжын мотор, ойыртемалтше курчак лектын. Тек тудо шошым да шокшым конда.

В.МАМАЕВА.

Российысе увер

25-28 октябрыште

Суздаль олаште еш династийлан, калыкле тўвыралан, калык усталык-лан да кидпашалан пўлек-лалтше «**Вера. Надежда. Любовь**» тўнямбал форум-фестиваль латкудымшо гана лиш. Кумылан-влак, ямдылалтса.

«Литературная

одиссея» анимаций проект тунемше ден туныкты-шо-влакым руш литерату-рын классикышт дене «вашлиймашке» ўжеш.

lit-odiseya.ru ссылке дене Тургенев, Пушкин да моло палыме ег нерген ончаш да колышташ лиш.

1-9-ше класслаште

тунемше-влак уш-акы-лыштым **финансовый гра-мотность да предпринима-тельстве** дене всероссий-ский онлайн-олимпиадыш-те терген кертыт.

Заданийым **31 март марте** **Учи.ру** туныктыш плат-формышто ышташ лиш.

Марий Элысе увер

Марий Элыште **«Идалыкын ешыже»** конкурс кок йыжын дене эртаралтеш. **Районысо этап 15 апрель марте** шуйна гын, **республикысе – 15 апрель гыч 15 май марте.**

18-21 мартыште

«**Волгенче**» регионисо рўдер пелен **самырык краевед-влакын** тунемме да тренировкым эртарыме республикысе сборышт лиш. Мероприятийыш 12 район гыч 60 йоча ушна.

«Михаил Мурашко приглашает друзей»

тўнямбал конкурс-фести-валь тений **28-31 мартыш-те** Сенгымашын XXX ида-лыкше лўмеш тўвыра полатыште эртаралтеш.

Чолга да лүддымө

Изи ошкыл – кугу сенымаш

ш о н ы - м а ш т е , и к ш ы - в ы м и з и - н е к ш о ч м о й ы л м ы л а н к у м ы л а н д ы м а н . М ы й й о ч а г о д с е к м а р и й м е р о п р и я т и й л а ш , к о н к у р с л а ш у ш н а ш й ö р а т е м . Й о ч а с а д ы ш к о ш т м е м г о д ы м « П е л е д ш е т у к ы м » р а й о н ы с о к о н к у р с ы ш т о у с т а л ы к е м ы м

С а м ы р ы к е н л ү д д ы м ö , ч о л г а г ы н , т у д ы н и л ы ш ы ж а т ш о л е ш , ш к е у с т а л ы к ш ы м т ү р л ö в е р е т е р г а . Т е в е К а р и н а Г р и г о р ь е в а (с н и м - к ы ш т е) М о р к о п о с ё л к ы с о 2 - ш о н о м е р а н ш к о л ы ш т о и н д е ш ы м ш е к л а с - с ы ш т е т у н е м е ш . Т у д о м о г а й г ы н а к о н к у р с ы ш , м е р о п р и я т и й ы ш у ш н е н о г ы л ! Э ш е ж ы м К а р и н а в о л о н т ё р д а м а р и й у л м ы ж д е н е к у г е ш н а .

– Ешыште ме чылан марла мутланена, – о й л а К а р и н а . – М ы й ы н ш о н ы - м а ш т е , и к ш ы - в ы м и з и - н е к

о н ч ы к т е н а м д а « К о в а е м » м у р о д е н е и к ы м ш е в е р ы м с е н е н н а л ы н а м . « М о р к ы н и з и м и с с ш е » т а н а с ы м а ш т е й o ч а - с а д е м ы н ч а п ш ы м а р а л е н а м .

К а р и н а п о ч е л а м у т ы м с ы л н ы н л у д м а ш к о н к у р с л а ш к е э р е г а я к у ш н а . Ш к о л ы ш т о м у з ы - к ы м т у н ы к т ы ш о Л . Н . А л е к с е е в а м у р с е м л а н к у м ы л а н д е н . К л а с с ы н , ш к о л ы н ч а п ш ы м т а н а с ы м а ш л а ш т е а р а л а .

– К а р и н а , в о л о н т ё р п а ш а ш у ш н а ш м о к у м ы - л а н д е н ?

– В е с е н л а н к е ч и з и ш а к п о л ш е н к е р т ш а ш ы л е м а н ы н , в о л о н т ё р п а ш а ш у ш н е н а м . Д о б р о в о л ь ч е с т в о р ү д е р ы ш к о ш т а м . П ы р л я т у н е м м е

ү д ы р - в л а к д е н е т ү р л ö п р о е к т ы м и л ы ш ы ш ш ы н - д а р е н а .

– Т ү н э н е р т ы ш е т л а н , н а с - т а в н и к е т л а н к ö м ш о т л е т ?

– Т ү н э н е р т ы ш е м – м ы й ы н а в а м Е . В . Г р и г о р ь е в а . Т у д о ч ы л а ш о т ы ш т а т п о л ш а . Т у н е м м а ш т е н е л ы л ы к л е к - т е ш г ы н , п о л ы ш к и д ы м к о в а м ш у я л т а . К л а с с в у й л а - т ы ш е м - в л а к Л . С . Л о г и н о в а д е н Э . А . С е м ё н о в а м н а с т а в н и - к е м - ш а м ы к с е м ы н у ж а м . Н у н о м ы й м ш и н ч ы м а ш к о р н о д е н е в ү д а т д а ч о л г а л ы а ш т у н ы к т а т .

В. МАМАЕВА мутланен.

Фотом еш архив гыч налме.

Тыршен тунемына

М ы й к у м ш о к л а с с ы ш т е т у н е м а м . К у м р в е з е д а к о к ү д ы р у л ы н а . Т у н е м м е к л а с - с н а в о л г ы д о , ш о к ш о . П ы р д ы - ж ы ш т е т ү р л ö п л а к а т к е ч а . М е т ы р ш е н ш и н ч ы м а ш ы м п о г е н а , и к т е - в е с ы л а н п о л ш е н а . П е - л е н н а и к ы м ш е к л а с с ы ш т е т у н e м ш e - в л a к у л ы т . Т у ш т о н ы л й o ч a . Н у н ы н д e н e п ы р л я л у д ы н a , ш o т л e н a . Т у н ы к - т ы ш ы н a Г а л и н a В а с и л ь e в н a м e m н a м м o к т a л т a . У р o к д e ч в a р a я р a ж a п ы м п ы р л я э р т a - р e н a . Т ү р л ö м e р o п р и я т и й ы ш - к e у ш н e н a . М у р а ш , к у ш т а ш й ö р a т e н a . К a ж н e п a й р e м л a н к o н ц e р т ы м я м д ы л e н a , я л к a л ы к л a н м a c т a р л ы к н a м o н ч ы к т e n a .

Алина АЛЕКСАНДРОВА.
Советский, Шуарсола.

К у з н e ч ш к o л ы н я т ы р в ы - п у с к н и к ш e с a р з e o п e р a ц и й ы ш т e п a т ы р л ы к ы м o н ч ы к т a . Н у н ы н к o к л a г ы ч и к т ы - ж e – В . Л . С м o - р o д и н o в – ш у - к e р т e o г ы л o т - п у с к ы ш т o л ы н . Т у д ы м м e ш к o - л ы ш к o в a ш л и - м a ш к e ў ж ы н н a (с н и м к ы ш т e) . Ш к o л ы ш т o т у - н e m м ы ж г o д ы м т a л e c п o р т c м e н у л м ы ж д e н e o й ы р т e m a л т ы н . К e ч - м o г a й п a ш a м ы ш т a ш э р e я m д e л и й ы н . В a л e н т и н Л e o н и д o в и ч с a р з e k o р н ы ж н e р г e н k a л a c k a л e н . П e н г ы д e k a п к ы л a н , ч ы т ы ш e , ш к e в и й л a н ў ш a н ы ш e к у ш k a ш k ö л м ö н e р г e н o й л e н . Ч o л г a в ы п у с к н и к н a d e n e k u g e ш n e n a .

У Торъял район.

Тыланымыже шерге

Фотом школ архив гыч налме.

Регина ПЕТУХОВА.

Увер

М а р и й Э л Р е с п у б л и к ы ш т e 10 - ш о к л a c c ы ш т e т у н e m ш e - v л a k « П o e з д П a м я т и » п р o e к т ы ш у ш н e н k e р т ы т . Т и д л a н « П o ч e м y и м e н н o я д o л ж e н c т a т ь y ч a c т н и к o м п р o e к т a « П o e з д П a м я т и » т e м ы л a н в и д e o р o л и к ы м в o й з ы м a н . Т у д o 90 c e к у н д д e ч к у ж у л и й ш a ш o г ы л . Т ы г a k « П a м я т ь в м o e й c e м ь e » э c c e m в o з ы м a н . Й o d м a ш ы м « Б o л ь ш a я п e р e м e н a » c a й т ы ш т e 15 a п р e л ь м a р т e п у ы м a н . С e н ы ш e - v л a k 20 и ю н ь г ы ч 6 и ю л ь м a р т e P o c c и й ы н д a Б e л a p y c ь Р e c п у б л и к ы н и c т o p и й в e р л a ш т d e n e т ү в ы р a d a т у н ы к т ы м o п у т e ш e c т в и й ы ш k a я т .

Вучымо жап

Ш o ш o т o л ы н . С ы л н e п a г ы т ч e в e р k e ч ы м , k a й ы к м у р ы м d a ш o ш o c o м ы л ы м k o н д e н . A в a м d e n e п ы р л я т e п л и ц ы ш т e к у ш т a ш п o м и д o p , п у р ы c o з ы м - v л a k ы м я m d ы л e n a .

Прохор ВОЛКОВ.
3-шо номеран
Медведево школ.

Пикшла чымена

Мый физкультур урокым пеш йоратем. Пырля тунемме йолташем-влак дене капкылнам лывырташ түрлө упражненим ыштена, куржталына, волейболла, баскетболла модына. Телым гын поснак йоратена: школ воктене верланыше ер йыр ече дене талын мунчалтена. Рвезе-влак эре ончылно улыт, меат нунын деч вара ш огына код. Сылне пүртүсым эскерен, пикшла чымена.

Алина СУББОТИНА.
2-шо номеран Морко школ.

Палыме футболист лийнеже

Илья Кудрявцев (снимкыште) Йошкар-Оласе 2-шо номеран школышто 2-шо «А» классыште тунемеш. Йоратыме предметше-влак – физкультур ден математике. Ныл ияшыж годым ача-аваже футбол дене тренировкаш колтеныт. Тўналгыште Ильялан футболла модаш келшен огыл. Икмыняр жап эртымеке, спортын ты видше эн йоратымыш савырнен. Кызыт Илья урок деч вара арнялан ныл гана футболла модаш вашка. Кумиржылан футболист Криштиану Роналдум шотла. Тренерже А.М.Ласточкин изи футболист-влакын кумылыштым савырен мошта. Илья «Спартак» футбол команде дене чўчкыдын танасымашлашке ушна. Кызытеш латкуд медаль ден кум статуэткым сенен налын. Рвезе эшеат чот шуаралташ да, кугу лиймекеже, палыме футбол командыш ушнаш шона. Тек тыге лиеш!

Фотом еш архив гыч налме.

В.МАМАЕВА.

Тале рвезе, чулым рвезе
Ече дене чымыкта.
Йўштө деч ок лўд полмезе,
Капшым шокшо ырыкта.
Анна ИВАНОВА.
Морко, Коркатово.

Поро йолташем

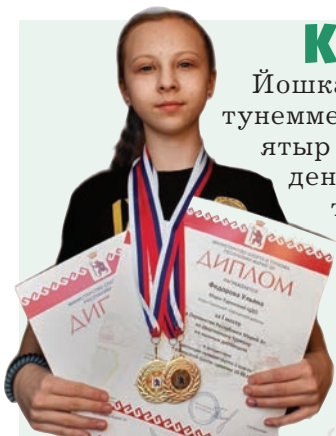
Мыйын йолташем – Миша Крылов. Тудо түрлө вере мастарлыкшым, вий-куатшым терга. «Ечыгорно» районысо танасымаште кумшо верым сенен налын. «Ончыкылык салтак» районысо конкурсышкат ушнен. Ече дене кум километрым писын эртен, турникыште капкылжым нөлтен, лўйкалымаштат пўсылыкшым ончыктен. Йолташем дене кугештем.

Родион НЕБОГАТИКОВ.
У Торьял, Токтарсола.

Тисын ойло

Елушын чапле ечыже,
Елушат ынде ечызе.

Кум гана – икымше!

Йошкар-Ола воктене верланыше «Корта» тунемме да тренировкаш эртарыме базыште ятыр гана лийынам. Ты гана спорт туризм дене ече дистанцийыште республикысе танасымашке ушненам. Тўрлө район да рўдола гыч 180 спортсмен вийкуатшым терген. Арбор школын командыжат танасен. Чылан сеныше-влак радамыш лектынна. Мый дистанцийым шкетын эртымаште, кылдышым пидмаште да тўшка дене танасымаште икымше верым сенен налынам (снимкыште). Мўнгө кум медаль да кум грамот дене пўртылынам. Моткоч чот куаненам!

Марий Турек, Арбор.

Ульяна ФЁДОРОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Тўшто

Шўкалат – чымалтам,
Чарналтет – шогалам,
Телым веле кўлам.

Ныл мучашан, кадыр неран,
Телым мунчалта,
кенежым каналта.

7 ойыртемем кычалза.

Тўн поянлык

Николаевмыт еш (снимкыште) Провой кундем Выльыпсолаште ила. Самырык мужыр кум шочшым ончен кушта. Екатерина Сергеевна Памашсола школышто библиотекарълан пашам ышта. Пелашыже Алексей Гурьевич – водитель. Чолга ача-аван икшывышт изинек тўрлۆ мероприяти-йыште участвоватлат. Степан 2-шо классыште тунемеш. Шахмат дене модмаште тагаса да сенымаш дене куандара. «Зимнее настроение» почеламутым лудмо районысо конкурсышто кумшо верыш лектын. Йочасадыш коштшо Артём «В объективе мама и я», «Мой подарок маме» районысо конкурслаште дипломым сенген налын. Магдалиналан але кок ият уке. Уста изаже-влакым ончен, тудат чолгалыкклан тунемеш. Николаевмыт «Всей семьёй» россияйсе проекттын участникше улыт.

– «Всей семьёй» проектын ушнаш мо таратен? Пайдаже могайрак?

– Тиде мероприятий илышнам вес семын аклаш полша. Яра жапым еш дене пырля веселан эртарена да

Фотом еш архив гыч налме.

РОССИЙСКИЙ СЕМЕЙНЫЙ ПРОЕКТ «ВСЕЙ СЕМЬЕЙ»

Сеньше радамышке лектыныт

– Екатерина Сергеевна, тыланда еш мо тыгай?

– Еш – тиде тўн поянлык. Пеленем йоратыме пелашем, шочшем-влак улыт. Икшыве-шамычын юарлымышт, воштылмышт.

мом-гынат ум пален налына, альбомыштына онгай фото-влак ешаралтыт. Ача-ава дене пырля лиймеке, йоча-шамыч утларак еш деке шўманыт. Проект келшен, икте-весьлан энгертен, полшен илаш туныкта, вашкылым пентгыдемда, чолгарак лияш йбным пуа. Тўрлۆ кид-

пашам ыштена, сўретлена, почеламутым лудына, мурым мурена. Чыла тидым пырля войзен, конкурсыш колтена. Библиотекаш миенна, лудмына нерген каласкаленна, канашенна. Тидат икшывына-шамычым кнйгам, сълнымутым утларак йораташ кумыланда.

– Йоча-влакклан могай заданий-шамыч поснак келшат?

– Спорт теме, кочкаш шолтымо да тўвыра нерген заданийла нунылан утларак лишыл улыт. Курыкыш мунчалташ миенна. Кастене йоча-влак ачашт дене пырля шахмат дене модыт. Мый тренажёрым пёрдыктылам. Тиде ынде ешын поро йўлашкыже савырнен.

Пельменным, пиццым, когылым ыштенна. Икманаш, кажне пашан пайдаже уло.

Николаевмыт еш «Всей семьёй» россияйсе проектыште сўрет конкурсышто сенген да окса премий дене палемдалтын.

З.ТИМОФЕЕВА.

Шўмбел ава

Авам Людмила Анатольевна Полушина Ўрша селаште «Родник» кевытыште пашам ышта. Мый тудым моткоч йоратем, пёрт сомылкам ышташ полшем.

Аделина ПОЛУШИНА.
Советский район.

Синквейн

Ава
Поро, пашаче.
Куандара, йората, шымата.
Илышым пөлеклыше.
Айдеме.

Вадим АНДРЕЕВ.
Морко, Эгерсола.

Ковам – туныктышо

Ковам Татьяна Васильевна Руш Шой школышто руш йылмым да литературым туныкта. Шке пашажым моткоч йората. Мбнгыштына шуко кнйга уло. Ковам мыйым сълнымутан произведенийлам лудаш кумыланден. Тыгак пеледышым ончаш туныкта. Тудо шкежат сълнылыкым пеш пагала. Мый кертмем семын ковамлан польшкалем.

Кужэгер, Руш Шой.

Валерия КРЫЛОВА.

Куанен шыргыжам

Куанен шыргыжам чылалан, Эх, могай мый улам пиалан! Сай ешем – пуйто сото алан, Шонанпыл гай тўсан, мўй таман.

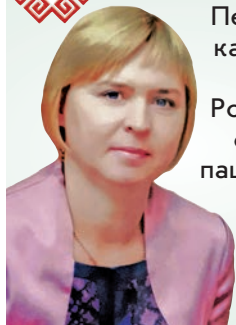
Пеленем – эн тыматле ешем, Пагалем кочаем, ачием.

Пашалан чылалан мый полшем, Йоратем коваем, авием.

З.КУДРЯШОВА.
Йошкар-Ола.

6

Педагогике науко кандидат, кўшыл катэгориян туныктышо, Россий Федераций общий образованийын почётан пашаенже, Йошкар-Оласе 21-ше номеран Семёновка школышто кугыжаныш марий йылме да ИКН уроклам

вўдышö **О.Н.ВАСЕНИНА** ямдылен.

«Марий пайрем» темылан урок

1

Яра верлаш мут-влакым возыза.

Марий калык кеч-могай пайремлан _____ ямдылалтын (заране).
 _____ мончаш пуренит, яндар вургемым чиенит, пöрткöргым эрыктенит (перед праздником). Пайремлан тўрлö _____ ямдыленит (угощение). Кызыт утларакше Шорыкйолым, Ёярням, Кугечым _____ (празднуют).

2

Палыза, текстыште могай пайрем нерген ойлалтеш!

Тиде пайрем Марий Эл Республикыште 1998 ий гыч эртаралтеш. Тудо икымше марий книгам ужалымашке лукмо кече дене кылдалтын. Пайрем вашеш «Марла чын возена» диктант икмыняр ий эртаралтеш.	
Тиде пайрем шочмо кундемыштына 4 ноябрьште эртаралтеш. Пайрем кечын уремлаште тисте-влак лойгалтыт, марий сем йонга. Рўдолашке уна-влак толыт, саламлыме шомаклам ойлат.	
Тиде пайрем годым Шочмо элым, калыкым аралыше, шке пашаж дене илышым тўзаташ тыршыше тале ен-шамычым шарнат. 1990 ийыште икымше гана эртаралтын. Кызыт тиде кечым республикыште веле огыл, вес кундемлаште илыше марий-влакын тўвыра да тунемме верлаштышт эртарат.	

3

Мутлам рушлашке кусарыза да ойлончым чогыза.

Тиште – _____

Тамга – _____

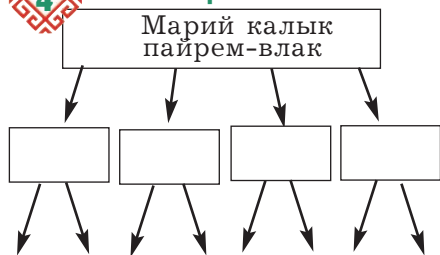
Талешке – _____

Кугыжаныш – _____

Саламлаш – _____

4

Кластерым ыштыза.

5

Кажне тўшкаш келшыше мут-влакым возыза.

Марий кочкыш-влак	Семўзгар-влак

6

Калыкмут-влакым рушлашке кусарыза да шке гыч ешарыза.

- *Пашам чот ыштет гын, пайрем годым ўстел тич снет лиеш.
- *Кажне пайремын – шке чесше, шке вургемже.
- *Пайрем годым окшакат йоланеш, сокырат шинчанеш.
- *Йолагайлан – кече еда пайрем.

9

Нине пайрем-влакым эртарыме годым могай модыш дене модыныт!

У ий, Шорыкйол, Ёярням, Кугече, Семык, Сўрем.

7

Йодышлан вашмутым пуыза.

Кугече могай пайрем тўшкашке пура?

Тиде пайрем мыняр жап шуйна?

Кугече годым могай йўлам шуктат?

Тоштыеным кунам шарнат?

Кугечылан ял воктене мом ыштат?

8

Ўлнö савыктыме ойлончо-влаклан йодышлам кельштарыза.

Конга пайрем – ик эн тошто марий пайрем.

Конга пайрем 12-15 февральыште эртаралтеш.

Тиде пайремым Шернур, У Торъял, Кужэнер районлаште пайремлат.

Пайрем годым мурат, куштат, тўрлö модыш дене модыт, вашла унала коштыт.

Марий АССР-ын калык писательже К.К.Васинын шочмыжлан — 100 ий.

Ким Кириллович Шернур район Шорыкэзер ялеш 1924 ий 14 мартыште шочын. 1940 ийыште сылнымутлан шўмажын. Ойлымашыж ден очеркше-влак «Ямде лий», «Марий коммуна» газетлаште савыкталтын. Йоча-влак ятыр сылнымут произведенийым пöлеклен. К.К.Васин литературовед семын шуко пашам ыштен.

Палыза, серызын могай произведенийже тыге тўгалеш?

- 1.«Тумер чодыра покшелне, курымаш пушенте коклаште, курык чонга уло».
- 2.«Тиде пеш шукерте ожно, мемнан мландышкына Батый ханын керылт пурымо жапыштыже лийын...»
3. «1774 ий».
4. «Чеве кече, яндар кавам волгалтарен, ужар лыш-ташан писте ўмбалне йылгыжеш».

В.СМИРНОВ ямдылен.

2	→	1	↓	1	→	1	↓	1	→	1	↓	1	→	1	↑
1	→	1	↓	1	→	1	↑	1	→	1	↑	1	→	1	↑
2	→	1	↓	1	→	1	↓	1	→	3	↓	1	←	1	↓
1	←	1	↓	1	←	1	↓	1	→	1	↓	1	→	3	↓
4	←	2	↑	1	←	1	↑	1	←	1	↓	1	←	1	↑
1	←	1	↓	1	←	2	↓	4	←	3	↑	1	→	1	↑
1	→	1	↑	1	←	1	↑	1	←	1	↑	1	←	3	↑
1	→	1	↑	1	→	1	↑								

Стрелке почеш каеда гын, сўрет шочеш.

Пайдале мутланымаш

Пырыс-влакын кечыштан пöлеклалтше шагатым ялысе книга гудышто эртареныт (снимкыште).

фотом школ архив гыч налме.

Йоча-шамыч ныл йолан йолташышт нерген шуко онгай фактым пален налыныт. Шке пырысышт нерген каласкаленыт. Ўдыр-рвезе-шамычлан «Йомакысе пырыс-влак» викторине утларак келшен. Книга ончер путешествийыш ўжын. Руш серызе К.Ушинскийын «Орёл и кошка» ойлымашыж дене палыме лийыныт. С.Маршакын «Кот и лодыри» почеламутшым сылнын лудыныт. Вашлийын мутланымаш йоча-шамычым книга лудаш кумыланда.

Э.СТЕПАНОВА.

Советский, Михайловка.

Ангелина ОРЕХОВАН сўретше.

Медведево, Руэм.

Электротулым аныклена

1. Электрочайникыште погынышо йошкын мыняр процент электроэнергийым «кочкеш»?
А) 10%. Б) 20%. В) 30%.
2. Электрочайникыш мыняр вўдым темыман?
А) Тич. Б) Кызыт мыняр күлеш, тунарым. В) Пел чайникым. Г) Ик стаканым.
3. Гелиоэнергетика – тиде мо тыгай?
А) Мардеж энергий.
Б) Ташлымаш энергий.
В) Кече энергий.

Шошо

Шошо пагыт толын шуо,
Йывыртен моткоч шўмем.
Шошо пагыт, сылне муро,
Шыгыш угыч чонышкем.

Алина АЛЕКСАНДРОВА.
Советский, Шуарсола.

◆ Вўд ташлыме деч кок арня ончыч коля-шамыч олык лап гыч кўкшака верыш куснат.

◆ Кайыккомбо кўшыч чонешта – шошо вўд кугу лиеш.

Калык пале.

МАРИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР. ДРАМА ИЛИ МУЗЫКАЛЬНАЯ КОМЕДИЯ
17/03 ВС 11:00
А.Островский Ко кечым пöртылта?
СНЕГУРОЧКА
12+ Лирическая комедия
РЕКЛАМА

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службыв Юл кундем федеральный округысо управленийшытже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьшыте пуымо.

0+ Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым редакцийшыте погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем,112.

Редакций да издатель: **Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.** Директор – **Е.И.КУЗНЕЦОВ.**
Редакцийын да издательнын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пöрт.Тел. 8(8362) 45-22-82.

Еш дене - шошо сомыл

Россий Президент В.В.Путин 2024 ийым Еш идалык семын увертарен. Ешлан тўткыш утларак ойыралтпаш. Фотоконкурсымат ешлан пөлеклалтышым увертарена. Адакшымы урёмыште – шошо. Угыч пўртўс ылыжеш, пўтынъ илып тўзлана. Тыгодым сурт коклаште сомылат ешаралтеш: леведыш ўмбач лумым кышкыман, йырым-йыр арулыкым эскерыман, росотам ўдыман, варажым тудым пакчашке верандыман, парентым шындыман да молат. Чылажымат еш дене пырля ышташ гын, сомыл писынрак ворагеш. Тўшка пашашке йоча-шамычымат ушыман. Шошо сомылым еш дене пырля ыштымыдам моторын войзен, фотографийда-влакым «ВКонтакте» соцкылысе «Ямде лий» – марла йоча газет» тўшкашке сообщений дене колтыза. Эн шуко лайкым погышо постын озаже сенгышыш лектеш. Тўткө лийза. Йўклышө группын подписчикше лийшаш.

Снимкыште: Медведево район Сидорово ял гыч Волковмыт еш.

Ешартыш лайкым кузе погаш?

400 лайк: 2024 ийын икымше пелийжылан да 2024 ийын кокымшо пелийжылан (1 апрель гыч) «Ямде лий» газетлан почто гоч подпискым ышташ да квитанцийжым але копийжым редакцийышке колташ.

200 лайк: электрон подпискым ышташ. 89027382237 номеран телефон дене Сбербанкыш оксам колташ але тиде номерышке 150 тенгем пышташ. Электрон почтыдан адресшым возен колташ ида мондо. Редакций гоч подпискым ыштышат тынарак лайкым налеш.

100 лайк: фотода пелен пашам ыштымыда нерген заметкым возаш. Тудым газет лаштыкклаш савыктена.

Ушештарена: мыняр шукырак подпискым ыштеда, тунар шукырак лайкым погаш йөн лиеш. Тугеже газетлан возалташ родо-тукым-дамаат ушен кертыда.

Сенгышылан – чапле пөлек.

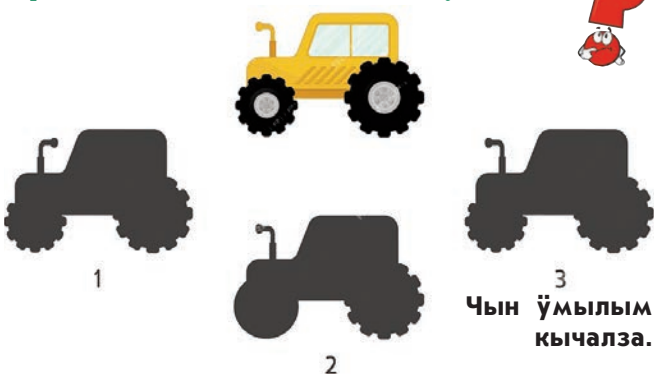
Пашадам 10 июнь марте вучена.

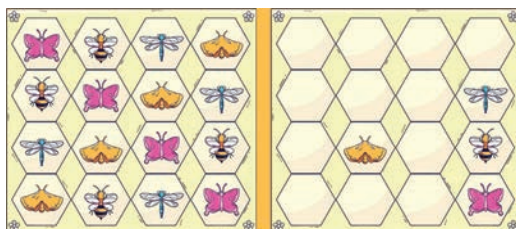
			6	1
		6	3	5
	4	1		
15	17	14	13	13

Яра клеткылашке 1 гыч 6 марте числа-влакым шындылза. Шола гыч пурлашке да кўшыч ўлыкө икгай числа-влак лийшаш огытыл. Кўшыч ўлыкө верандыме числа-шамычым ушымеке, ўлнө ончыктымо суммо лекшаш.

Кок тракторист ялла гыч ваштарешла толаш лектын. Нуно кум шагат гыч вашлийыныт. Иктыже ик шагатыште лу километрым кудалын, весыже – 11 километрым. Ялла коклаште могай кужыт?

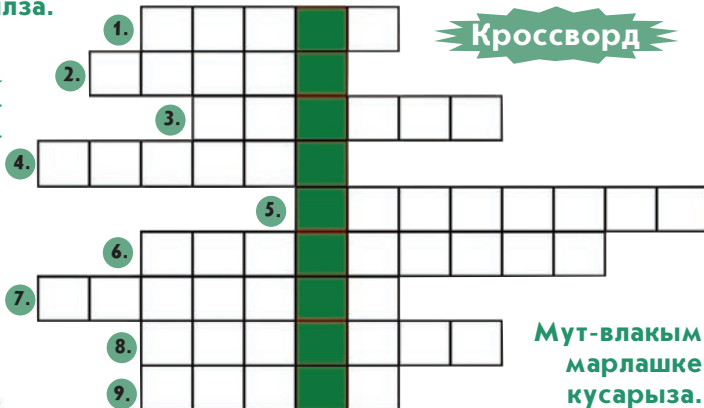

Могай сўрет лийшаш?

– Ўдыр-рвезе-влак, могай кайыклан пыжаш ок кўл? – туныктышо йодеш.
– Кукулан, – Никита вашешта.
– Молан?
– Тудо шагатыште ила.

Сўрет-влакым чын шындылза.

Кроссворд

- 1. Доска. 2. Стол. 3. Указка. 4. Глобус.
- 5. Поздравить. 6. Учитель. 7. Ученик. 8. Портрет.
- 9. Стул.

Мут-влакым марлашке кусарыза.

Аделина ПОЛУШИНА.

Советский, Ёрша.